

**UCHWAŁA NR XLV/637/09
RADY MIASTA BYDGOSZCZY
z dnia 1 kwietnia 2009 r.**

w sprawie przyjęcia i wdrożenia „Programu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy na rok 2009”

Na podstawie art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 j.t., Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć i skierować do wdrożenia „Program Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy na rok 2009” w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Dorota Jakuta

UZASADNIENIE

Rada Miasta Bydgoszczy w uchwale Nr XLV/636/09 z dnia 1.11.2009 r. przyjęła sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy za rok 2008 oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 j.t., Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33) Rada Miasta jest zobowiązana do opracowania i wykonania lokalnych programów pomocy społecznej w oparciu o wykaz potrzeb przedstawiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W związku z powyższym celowe jest przyjęcie i wdrożenie lokalnego programu pomocy społecznej uwzględniającego konieczność udzielania pomocy na rzecz osób, rodzin pozostających w trudnych warunkach życiowych w roku 2009.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy

mgr Danuta Reiter-Warczak

Załącznik do
Uchwały Nr XLV/637/09
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 1. kwietnia 2009r.

PROGRAM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BYDGOSZCZY NA 2009 ROK

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w oparciu o posiadane zasoby utrzymuje i rozwija infrastrukturę socjalną, a także świadczy pomoc na podstawie ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw oraz rządowych programów wspierających zadania własne gminy i powiatu.

Ważnym elementem skutecznej pomocy jest przygotowanie realnego, odpowiadającego zarówno wykazanym potrzebom, jak i posiadanym możliwościom programu pomocy. Przygotowywany program umożliwia realizowanie założeń polityki społecznej państwa na szczeblu samorządowym.

Program pomocy społecznej na 2009 rok uwzględnia przede wszystkim dwa obszary działań:

1. pomoc środowiskowa
2. pomoc instytucjonalna

W obszarze pomocy społecznej planuje się również wdrażanie uzupełniających programów.

I. FORMY POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

Analizując sytuację osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej należy stwierdzić, iż poważnym zagrożeniem dla nich jest brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Osiągane niskie dochody lub ich brak powoduje, że rodziny przede wszystkim rezygnują z ponoszenia obowiązkowych opłat mieszkaniowych, a tym samym popadają w zadłużenia. Aby wspomóc rodziny planuje się realizację niżej wymienionych programów, które będą miały wpływ na poprawę sytuacji materialnej i bytowej osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy.

W ramach przyznanych środków planuje się realizację nowych programów oraz kontynuację podjętych w latach ubiegłych:

1. Dożywianie dzieci i młodzieży w okresie nauki szkolnej w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Cel – objęcie pomocą w naturze w formie posiłków – obiadów wydawanych w stołówkach szkolnych dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej
realizacja programu przy współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjami w zakresie typowania dzieci do tej formy pomocy;

uznając priorytet tego zadania pomoc w tej formie w szczególnie uzasadnionych przypadkach jest przyznawana również z urzędu

w 2009 roku na realizację programu zaplanowano środki w wysokości **1.300.000 zł.**, które pozwolą na objęcie pomocą ok. 3.200 dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny; na ilość dzieci objętych pomocą ma wpływ cena jednostkowego posiłku, którego średnia wartość wynosi ok. 2,73 zł.

- program gminy będzie uzupełniony środkami z administracji rządowej w ramach ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W grudniu 2008r. złożono wniosek do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego o przyznanie kwoty 3.000.000 zł. wskazując jako niezbędny udział własny gminy kwotę 2.000.000 zł. zapisaną w budżecie miast na dożywianie dzieci w żłobkach i przedszkolach, uczniów w szkołach oraz osób dorosłych.

Beneficjentami programu mogą być:

-dzieci poniżej 7 roku życia, dzieci i młodzież szkolna, osoby dorosłe o najniższych dochodach, stare, chore i niepełnosprawne

Zamierzony efekt:

- zasadność kierowania pomocy bezpośrednio do dziecka, które w okresie intensywnego rozwoju psycho-fizycznego potrzebuje kalorycznego i pełnowartościowego żywienia, zaś rodziny nie są w stanie zapewnić dziecku jednego ciepłego posiłku dziennie.

2. Pomoc w opłatach mieszkaniowych rodzinom o najniższych dochodach

Cel – pomoc w ponoszeniu obowiązkowych opłat mieszkaniowych tj. czynsz, energia, gaz, osobom i rodzinom o najniższych dochodach.

Realizacja programu polega na przyznaniu pomocy materialnej osobom lub rodzinom spełniającym warunki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, które z własnych dochodów nie są w stanie zabezpieczyć opłat za czynsz, energię lub gaz i przekazywanie przyznanej pomocy bezpośrednio na konto wierzyciela.

Na rok 2009 z budżetu MOPS na realizację programu wyodrębniono kwotę 950.000 zł. Z pomocy skorzysta ok. 3.000 gospodarstw domowych.

Zamierzony efekt:

- zapobieganie popadaniu przez rodziny ubogie w zadłużenia za czynsz i media
- pomoc w częściowym regulowaniu należności wykształca w klientach MOPS poczucie obowiązku wnoszenia opłat również we własnym zakresie oraz przeciwdziała wykluczeniu społecznemu i ogranicza skutki psychologiczne ubóstwa

3. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w ramach utworzonego Centrum Integracji Społecznej oraz organizowaniu prac społecznie użytecznych

Cel – stworzenie szansy osobom długotrwale bezrobotnym w powrocie na rynek pracy poprzez reintegrację społeczną i zawodową

Realizacja programu – zadaniem Centrum Integracji Społecznej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym jest kształcenie umiejętności pełnienia ról społecznych, nabywanie umiejętności, przyuczanie do zawodu, przekwalifikowanie

lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych. Osoby podlegające wykluczeniu społecznemu, przede wszystkim bezrobotni bez prawa do zasiłku, osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu i po opuszczeniu zakładu karnego mogą znaleźć zatrudnienie socjalne. W 2009 roku planuje się objąć tym programem 50 osób.

Osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy i jednocześnie korzystające z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i rynku pracy będą miały możliwość **wykonywania prac społecznie użytecznych w zorganizowanych przez gminę różnych jednostkach.**

W roku 2009 planuje się położyć szczególny nacisk na usługi opiekuńcze wykonywane w miejscach zamieszkania osób potrzebujących takiej opieki, a dla mężczyzn na prace gospodarcze i porządkowe. Ponadto planowane jest pozyskanie środków na realizację programów wychodzenia z bezdomności i aktywizację zawodową osób bezdomnych.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych na rzecz społeczności lokalnej (w wymiarze 10 godzin tygodniowo), będą otrzymywać świadczenie pieniężne. Osoba wykonująca prace jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym (z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej) oraz ubezpieczeniem wypadkowym zgodnie z art.2 ust.1 ustawy z 30 października 2002r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.

W 2009 roku planuje się objąć tym programem 287 osób, z tego 27 przeznaczonych będzie do wydawania żywności w PKPS.

Zamierzony efekt – do prac społecznie użytecznych zostaną skierowane osoby, które będą wykonywały prace w jednostkach pomocy społecznej (tj. w MOPS, domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia i placówkach opiekuńczo-wychowawczych). W efekcie działania te mają wpłynąć na zmianę postaw klientów ośrodka skierowaną na powrót na otwarty rynek pracy i poprawę sytuacji bytowej rodzin we własnym zakresie.

4. Zastępcze formy opieki nad dzieckiem

Cel – zapewnienie dziecku pozbawionemu opieki ze strony rodziny naturalnej całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, społecznych

Realizacja programu – w 2009r. planuje się kolejną edycję programu „W rodzinie najlepiej”, która polega na propagowaniu rodzinnych form opieki zastępczej za pośrednictwem prasy, radia i telewizji. Na zakończenie akcji zaplanowano Festyn rekreacyjny dla rodzin zastępczych i osób zainteresowanych.

Podjęte zostały także kroki zmierzające do pozyskania lokali i środków z przeznaczeniem na utworzenie nowych, 14-osobowych oddziałów placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Zamierzony efekt:

- pozyskanie kandydatów do pełnienia zastępczego rodzinnego środowiska rodzinnego w rodzinach zastępczych niespokrewnionych oraz zawodowych

- zapewnienie okresowej opieki dzieciom do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej przez sąd rodzinny oraz udzielanie pomocy rodzinie mającej na celu przygotowanie do powrotu dziecka

rodzinne formy opieki zastępczej oraz tworzenie małych oddziałów zaspokoją niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe, w tym emocjonalne dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej, stanowią również alternatywę dla zdecydowanie droższej formy pomocy, jaką jest placówka opiekuńczo-wychowawcza.

5. Mieszkania chronione

Cel – zapewnienie mieszkania wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze oraz osobom mogącym przy odpowiednim wsparciu samodzielnie żyć w środowisku w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom wymagającym usług opiekuńczych ze względu na wiek lub stan zdrowia

Realizacja programu – w 2009 roku planuje się dalszą realizację podjętej w dniu 28 lutego 2001r. przez Radę Miasta uchwały w sprawie mieszkań chronionych, w której zapisano, iż na potrzeby wymienionej grupy osób należy wyodrębnić z własnych zasobów mieszkaniowych miasta Bydgoszczy 10 mieszkań.

W wyniku podpisanego porozumienia w miesiącu grudniu 2004r. pomiędzy ADM i MOPS uzgodniono, iż na potrzeby mieszkań chronionych przeznaczane będą lokale osób umieszczanych w domach pomocy społecznej, które przed umieszczeniem zajmowały lokale pozostające w zasobach ADM. W przypadku lokalu, który nie będzie spełniał wymogów

na potrzeby mieszkania chronionego np. zbyt duży metraż, lokal będzie odzyskanym zasobem ADM, a MOPS pozyska kolejne mieszkanie spełniające wymogi.

W roku 2009 planowane jest pozyskanie kolejnych mieszkań chronionych oraz lokali dla wielodzietnych zawodowych rodzin zastępczych.

Zamierzony efekt – dzięki pozyskanym lokalom, wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymują warunki godne do dalszej nauki. Dalsze pozyskiwanie lokali pozwoli na umieszczanie w nich większej liczby wychowanków, osób niepełnosprawnych, które przy dalszej pomocy zawodowej służby socjalnej będą się usamodzielniać.

6. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej

Cel – pozyskanie środków pozabudżetowych zapewni możliwość realizacji programów pomocy społecznej skierowanych do osób bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, osób powyżej 50 roku życia, kobiet i innych grup społecznych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz umożliwi podniesienie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej.

Realizacja programu – kolejna edycja projektu systemowego „Krok do przodu” obejmująca 137 osób mająca na celu zaktywizowanie osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i wyzwolenie w nich motywacji do zmian i przełamania barier w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych (pracownika, rodzica, członka społeczności lokalnej itp.).

Planuje się także utworzenie projektów konkursowych dla niepełnosprawnych oraz szkoleń dla pracowników z otoczenia osób niepełnosprawnych.

W ramach projektu systemowego będzie również realizowany program CAL (Centrum Aktywności Lokalnej) przez każdy Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy.

Planuje się także utworzenie dwóch świetlic przy ul. Toruńskiej (Łęgowo Wieś) oraz przy ul. Świetlicowej.

Zamierzony efekt – w wyniku realizacji programów planuje się osiągnięcie następujących efektów:

- podniesienie wiedzy i umiejętności osób pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych
- zwiększenie stopnia usamodzielnienia życiowego oraz zwiększenie szans na zatrudnienie długotrwale bezrobotnych
- inicjowanie działań środowiskowych pozwoli na wyzwolenie sił twórczych w społeczności lokalnej i umożliwi rozwiązanie części problemów tej społeczności.

7. Doskonalenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy

Cel – doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- prowadzenie gminnego ośrodka wsparcia dla osób starszych w sytuacjach kryzysowych i przemocowych
- Przyjazny Patrol, którego członkami zespołu będą pracownicy BORPY, Policji i pracownicy socjalni, podejmujący interwencje w przypadku zgłoszeń dotyczących dzieci, które doświadczają przemocy. Patrole odbywać się będą w godzinach 17⁰⁰-1⁰⁰.

Realizacja zadania – z inicjatywy MOPS utworzono Interdyscyplinarny Zespół ds. Przemocy w Rodzinie. Prowadzone są cykliczne spotkania Zespołu oraz realizuje się program wspólnych szkoleń dla policjantów, straży miejskiej, pracowników socjalnych, kuratorów, prawników i innych specjalistów.

W siedzibie Bydgoskiego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Dunikowskiego 2 w Bydgoszczy, we wszystkie dni robocze osoby dotknięte przemocą bądź zainteresowane tym problemem mogą uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną i prawną.

Opracowany też będzie osobny program dla sprawców nadużyć w rodzinie. Na przełomie marca/kwietnia powstaną dwie grupy dla sprawców (w Fordonie i Śródmieściu) prowadzone przez trenerów MOPS. Grupy będą liczyć około 8-10 osób

Zamierzony efekt – podniesienie poziomu wiedzy osób profesjonalnie zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie w zakresie:

- cech osobowościowych ofiary przemocy
- cech osobowościowych sprawcy przemocy
- skutków psychologicznych stresu pourazowego

Poprzez podjęte działania zwiększy się skuteczność pomocy ofiarom w ramach tworzonej lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto oczekuje się, że koordynacja działań wszystkich służb zaangażowanych w realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zwiększy skuteczność w tym zakresie oraz przyczyni się do urealnienia mitów i przekonań nt. zjawiska przemocy.

II. FORMY POMOCY INSTYTUCJONALNEJ

Pomoc instytucjonalna udzielana jest osobom i rodzinom, wobec których system wsparcia środowiskowego wyczerpał możliwości świadczenia pomocy, a rodzina nie jest w stanie zaspokoić niezbędnych potrzeb. Dotyczy to w szczególności: zabezpieczenia całodobowych usług opiekuńczych wobec osób nie mogących samodzielnie funkcjonować w życiu rodzinnym, którym proponowane jest umieszczenie w domu pomocy społecznej. W przypadku, kiedy osoba wymaga wzmoczonej opieki medycznej kierowana jest do zakładu opiekuńczo-leczniczego lub pielęgnacyjno-opiekuńczego.

Pomoc instytucjonalna kierowana jest również do dzieci i młodzieży pozbawionej opieki rodziny naturalnej, która z różnych powodów nie może być umieszczona w rodzinnych formach opieki zastępczej w tym adopcji.

W celu zaspokojenia potrzeb wyżej wymienionej grupy niepełnosprawnych, chorych i pozbawionych opieki rodziców planuje się realizację programów niwelujących i kompensujących potrzeby.

W roku 2009 podjęte zostaną następujące działania:

1. Osiągnięcie standardów w Bydgoskim Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych zgodnie z obowiązującymi przepisami

Cel – przedłużenie okresu dochodzenia do standardu w BZPO-W o co najmniej 5 lat, poprzez wnioskowanie o wprowadzenie przepisów przejściowych.

Realizacja programu – zgodnie z obowiązującymi przepisami do końca 2010 roku funkcjonujący Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych musi osiągnąć standardy w zakresie bazy lokalowej, poziomu świadczonych usług i zatrudnienia.

Powyższe nie będzie możliwe, ponieważ ilość dzieci kierowanych przez Sąd do trzech placówek przekracza dwukrotnie liczbę dzieci określoną w standardzie.

Zamierzony efekt – wydłużenie okresu standaryzacji pozwoli na utworzenie nowych, 14-osobowych oddziałów placówki opiekuńczo-wychowawczej, zgodnych z polityką społeczną kraju.

2. Dienne formy wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz grup usamodzielnianych wychowanków prowadzone przez Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

Cel – pomoc wychowawcza, psychologiczna, edukacyjna udzielana dzieciom i młodzieży na mocy postanowień sądu oraz pomoc w osiągnięciu usamodzielnienia pełnoletnim wychowankom placówki

Realizacja programu – dzienna forma wsparcia adresowana jest do wychowanków kierowanych na mocy postanowienia sądu lub przyjętych na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych. Prowadzona jest praca z wychowankami z elementami pracy resocjalizacyjnej z realizacją obowiązku szkolnego. Wychowankowie objęci są pomocą psychologiczną i pedagogiczną.

Prowadzenie grup usamodzielnianych dla wychowanków w wieku od 16 do 18 lat lub ukończenia szkoły średniej, czy wyższej, ma na celu przygotowanie młodzieży do opuszczenia placówki.

Zamierzony efekt – prowadzenie dziennych grup wsparcia może uchronić dzieci i młodzież przed umieszczeniem w placówce całodobowej, ukończenie obowiązku edukacji na poziomie szkoły gimnazjalnej. Koszt utrzymania wychowanka w takiej formie jest o 1/3 niższy niż w opiece całodobowej. Prowadzenie grupy wychowanków usamodzielnianych, w której realizowany będzie program zawierający elementy pracy socjalnej, przygotowania do życia w rodzinie, umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego pozwoli na zdobycie umiejętności radzenia sobie w dorosłym życiu.

3. Pomoc osobom bezdomnym

Cel – zapewnienie schronienia osobom bezdomnym, w tym bezdomnym niepełnosprawnym i w wieku poprodukcyjnym.

Realizacja programu – zwiększenie ilości miejsc dla osób bezrobotnych, szczególnie wymagających pomocy z uwagi na wiek lub niepełnosprawność.

Zamierzony efekt – zabezpieczenie potrzeb oraz poprawa warunków w schroniskach dla bezdomnych.

III. POZOSTAŁE FORMY POMOCY

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Cel – udzielanie dotacji organizacjom realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej zgodnych ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Realizacja programu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ogłasza konkursy dla organizacji pozarządowych, które wspierają realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia dziennego. Podpisano umowy na prowadzenie Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet, Matek z Dziećmi oraz Mężczyzn, dożywianie osób, dostarczanie i magazynowanie żywności z Unii Europejskiej dla mieszkańców miasta Bydgoszczy, kwalifikujących się i korzystających z pomocy społecznej zgodnie z art. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej.

Od 1 kwietnia, w wyniku konkursu, prowadzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych przy ul. Jodłowej przejmie Stowarzyszenie „Z Potrzeby Serca”.

Zamierzony efekt – organizacje pozarządowe realizując zadania z zakresu pomocy społecznej uzupełniają statutową działalność ośrodka pomocy społecznej, a dofinansowanie zadań przez nie prowadzonych pozwoli na objęcie różnymi formami pomocy większej ilości osób i rodzin wymagających wsparcia, a tym samym ograniczają przekazywanie środków z budżetu miasta.